

Організація дистанційного навчання в системі позашкільної освіти

Практичні поради для педагогів

Пандемія, спричинена гострою респіраторною хворобою COVID-19, змусила систему освіти частково чи повністю перейти на дистанційне навчання.

Дистанційне навчання – це процес набуття компетентностей дітьми, який відбувається зазвичай за опосередкованої взаємодії віддалених одне від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Дистанційна форма навчання передбачає:

- доступ до Інтернету;
- технічне забезпечення (комп'ютер, планшет, смартфон тощо) в усіх учасників освітнього процесу;
- володіння педагогами технологіями дистанційного навчання.

Метою цього документа є надання практичних порад для педагогів щодо організації дистанційного навчання в закладах позашкільної освіти.

Навчання для педагогів

Для організації дистанційного навчання недостатньо перенести заняття онлайн без зміни методів і підходів. Перед педагогами стоїть великий виклик – навчитися вільно користуватись сучасними освітніми електронними ресурсами, організувати роботу та мотивувати дітей до навчання, налагодити зворотній зв'язок і відслідковувати результати дистанційного навчання.

Ресурси для навчання педагогів представлені нижче.

- ▶ Національна онлайн-платформа з цифрової грамотності «Дія», де представлено освітні серіали [«Базові цифрові навички»](#) та [«Цифрові навички для вчителів»](#). Ці серіали навчать вільно користуватись комп'ютером, смартфоном та планшетом і планувати більш інтерактивне онлайн-навчання.
- ▶ Освітній серіал [«Карантин: онлайн-сервіси для вчителів»](#), у якому можна дізнатись про процес організації дистанційного навчання та особливості комунікації з дітьми. Серіал навчить користуватись онлайн-сервісами, створювати відеоконференції, збирати файли з роботами, оцінювати результати роботи онлайн, контролювати виконання завдань, надавати консультації та створювати віртуальний простір для спілкування між педагогами.
- ▶ Ресурс для допомоги педагогам та дітям [«Навчайся з дому»](#) від Google. Це центр інформації, підказок, тренінгів та інструментів з ресурсу Google for Education, який допоможе педагогам навчати за допомогою відеоконференцій та без них зробити заняття доступними та долучити батьків.
- ▶ [Онлайн EdCamp 2020](#), зокрема:
 - [«Як організувати дистанційне навчання і залишитися в здоровому глузді»](#);
 - [«Дистанційне навчання – «101» виклик сучасності»](#);
 - [«Як зробити дистанційне навчання більш ефективним, ніж аудиторне»](#);
 - [«Дистанційна освіта. Розвивати не можна відпускати. Де кома?»](#);
 - [«Суперп'ятірка онлайн-інструментів для дистанційного навчання»](#);
 - [«ІТ-рішення MICROSOFT для українських освітян у світі, який змінився»](#);
 - [«Дистанційна освіта з MOZABOOK – це цікаво та легко»](#).

Нагадуємо, що віднедавна педагоги можуть самостійно вирішувати де та як підвищувати кваліфікацію. Так, вони самостійно обирають кон-

кретні форми, види, напрями та суб'єктів надання освітніх послуг із підвищення кваліфікації (відповідно до [постанови](#) Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників»).

Ознайомитись із можливостями підвищення кваліфікації можна [за посиланням](#).

Форми організації онлайн-навчання

Відеоконференція – це конференція в режимі реального часу онлайн.

Форум – це ресурс із можливістю створення окремих груп за темами для обговорення. Програмне забезпечення для форумів дозволяє приєднувати файли. Кілька форумів можна об'єднати в один більший.

Чат – це засіб для спілкування в режимі реального часу, засіб оперативної комунікації людей через Інтернет. Існує кілька різновидів чатів: текстовий, голосовий, аудіо-, відеочат. Соціальні мережі, служби обміну миттєвими повідомленнями та мобільні додатки, приміром, Viber, дозволяють створювати чати та вести обговорення тем, завдань, проблем, інформації.

Блог – це форма спілкування, де право на публікацію належить одній особі чи групі людей. Автор розміщує на сайті свого блогу допис і надає можливість іншим читати та коментувати допис.

Електронна пошта – це сервіс для обміну повідомленнями як у формі звичайних текстів, так і в інших формах (графічній, звуковій, відео).

Планування онлайн-навчання

1. Планувати необхідно як групові, так і індивідуальні форми організації дистанційного навчання.
2. Педагогу та дітям не потрібно регулярно спілкуватись онлайн. Під час виконання навчальних завдань дитина повинна мати можливість отримати консультацію та з'ясувати деталі.
3. Календарно-тематичний план очної форми здобуття позашкільної освіти може і не бути реалізований повністю. В таких випадках необхідно розробити календарно-тематичний план і розклад дистанційного навчання з розподіленим часом для різних форм організації навчання: роботи онлайн, самостійної роботи, консультацій тощо, з урахуванням можливостей дітей, аби не перевантажувати та не позбавити їх бажання вчитись.

Платформи для взаємодії онлайн

Для організації дистанційного навчання можна використовувати платформи для взаємодії онлайн, більшість з яких є безкоштовними, зокрема:

[Google Meet](#) – відеозустрічі інтегровані з іншими онлайн-інструментами Google;

[Skype](#) – відео та аудіодзвінки з функцією розмов, чатів і можливістю взаємодії;

[Zoom](#) – сервіс для проведення відеоконференцій та онлайн-зустрічей. До відеоконференції можна підключитися за посиланням або ідентифікатором конференції;

[Loom](#) – платформа для відео та аудіоконференцій, взаємодії, підтримки чатів і проведення вебінарів;

[Google Classroom](#) – сервіс дає можливість здійснювати контроль результатів навчання за допомогою тестування, систематизувати, оцінювати діяльність, переглядати результати виконання завдань, коментувати й організувати ефективне спілкування в режимі реального часу. Основним елементом Google Classroom є групи;

[Moodle](#) – сервіс, який дозволяє подавати навчальний матеріал у різних форматах (текст, презентація, відеоматеріал, вебсторінка; заняття як сукупність вебсторінок із можливим проміжним виконанням тестових завдань), здійснювати тестування та опитування, інструментів моніторингу результатів навчання.

Вибір платформи та ресурсів для дистанційного навчання

Під час вибору платформи, інструментів та ресурсів для дистанційного навчання необхідно звертати увагу на такі критерії:

- наскільки ресурс та онлайн-інструмент допомагає досягнути очікуваних результатів навчання;
- універсальність – можливість використовувати одну платформу для всіх занять;
- зрозумілість інтерфейсу для дітей різного віку;
- доступність для дітей з особливими освітніми потребами;
- можливість використовувати на пристроях з різними операційними системами;
- безпечність – варто мінімізувати платформи, що збирають персональні дані дітей та педагогів.

Приклади занять та майстер-класів

З прикладами занять та майстер-класів Державних центрів позашкільної освіти можна ознайомитись на їхніх сторінках:

- ▶ [Національний центр «Мала академія наук України»;](#)
- ▶ [Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді;](#)
- ▶ [Український державний центр позашкільної освіти;](#)
- ▶ [Український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді;](#)

Перевірка результатів дистанційного навчання

Тести з автоматичною перевіркою / анкетування. Онлайн-тести та анкети можна створювати в [Google-формах](#) та у [Classtime](#). Онлайн-тести дають можливість створювати запитання різних типів (множинний вибір, текстова або числова відповідь, упорядкування, встановлення відповідності тощо). Сервіси передбачають можливість формування запитань з варіантами відповідей, з використанням зображень, аудіо- та відеофрагментів. У онлайн-тестах можна встановлювати часові обмеження, обмежувати кількість спроб, а також спосіб і час повідомлення результатів тестування. Тестові завдання доцільно доповнювати практичними роботами.

Відпрацювання практичних навичок. У таких інструментах дитина може виконати завдання, перевірити правильність, повернутись до опрацювання матеріалу та знову спробувати виконати завдання. Ці інструменти допомагають дітям знайти прогалини у своїх знаннях.

- ▶ [LearningApps](#) – платформа для створення практичних вправ;
- ▶ [GoFormative](#) – платформа для надання зворотнього зв'язку;
- ▶ [StudyStack](#) та [Quizlet](#) – платформи для розробки інтерактивних вправ на основі флеш-карток;
- ▶ [Liveworksheets](#) та [Wizer.me](#) – платформи для робочих зошитів у режимі реального часу.

Миттєві опитування. За допомогою онлайн-платформ можна організувати швидкі опитування в режимі реального часу. Для цього допоможе платформа [Kahoot](#). Педагог попередньо готує перелік запитань, які ставить дітям під час заняття. Відповіді можуть відобразитись різними способами: рейтингом, хмарою слів, рухомим рядком, діаграмами, графіками, списком або кластерами.

Цифрова творчість дітей. За допомогою цифрових інструментів діти можуть показати опанування ними певної теми з навчального

матеріалу. Існують спеціалізовані платформи обміну відеороликами, на які можна завантажувати свої відеовідповіді, коментувати їх і дискутувати, як-от [Flipgrid](#). Окрім відеороликів, об'єктами цифрової творчості можуть бути:

- ▶ карти понять на платформі [MindMeister](#);
- ▶ комікси на платформі [Storyboard](#);
- ▶ блоги на платформі [Blogger](#);
- ▶ програми на платформі [Scratch](#);
- ▶ інфографіка на платформі [Canva](#);
- ▶ анотовані зображення на платформі [ThingLink](#);
- ▶ власні тести за допомогою програми Word;
- ▶ створення уявної сторінки в соціальній мережі для персонажу книги на платформі [ClassTools](#);

У разі, коли використання онлайн-інструментів для організації дистанційного навчання неможливе, варто використовувати телефонний зв'язок, завдання з друкованих матеріалів або інші способи з урахуванням навчальної програми.

Платформи для створення цифрового навчального контенту

[Thinglink](#) – інструмент для створення інтерактивних зображень, відео та інших мультимедійних матеріалів.

[Buncee](#) – інструмент для створення візуальних презентацій навчального контенту, зокрема, мультимедійних матеріалів і презентацій.

[EdPuzzle](#) – програмне забезпечення для створення відеозанять.

[Kaltura](#) – інструменти керування та створення відеоконтенту з можливістю інтеграції в різноманітні системи онлайн-керування освітнім процесом.

[Squigl](#) – інструмент для створення контенту, який трансформує усні презентації та тексти в анімовані відео.

[Coggle](#) – сайт для створення ментальних карт – технік візуалізації способів мислення, запам'ятовування, згадування, вирішення творчих завдань.

[Canva](#) – ресурс для створення презентацій.

[Slidesgo](#) – ресурс із шаблонами готових презентацій та їхніх елементів.

[Classtime](#) – інструмент для створення інтерактивних навчальних додатків, який дозволяє вести аналітику прогресу навчання та реалізо-

вувати індивідуальний підхід.

[LearningApps](#) – інструмент, який дозволяє створювати інтерактивні вправи. Їх можна використовувати в роботі з інтерактивною дошкою чи як індивідуальні вправи.

[Google Presentations](#) – інструмент дозволяє створювати та редагувати презентації онлайн цілою командою.

[Sway](#) – інструмент для створення презентацій онлайн. У безкоштовній версії презентації не можна завантажити на комп'ютер, але можна показувати їх онлайн і поділитися посиланням на них.

[Haiku Deck](#) – інструмент для створення коротких презентацій з ключовими ідеями (сервіс встановлює ліміт щодо максимальної кількості слів у слайді).

[Slides](#) – інструмент для створення інтерактивних онлайн-презентацій. Крім традиційних презентацій, сервіс дозволяє створювати мультимедійні проєкти/лонгріди (невеликі історії з малою кількістю лаконічного тексту та великою кількістю візуальних засобів).

[Prezi](#) – інструмент для створення інтерактивних мультимедійних презентацій з розгалуженою структурою або лонггідів. Дозволяє імпортувати відеоматеріали, графіки, фотографії та інші засоби для візуалізації презентації.

[Emaze](#) – інструмент зі створення динамічних онлайн-презентацій. Містить шаблони та переходи між слайдами.

[Showpad](#) – інструмент візуалізації інформації у презентаціях та створення презентацій у форматі інфографіки, який дозволяють вигідно продемонструвати статистичні дані, опитування, графіки, цифри, карти, таблиці тощо.

[Sliderocket](#) – інструмент зі створення презентацій онлайн. Містить візуальні ефекти, дає можливість додати відео, фото та зображення для оформлення слайдів презентації.

[SlideDog](#) – інструмент, що пропонує створити плейлист із різних матеріалів (слайдів Power Point, сторінок PDF, фото та зображень, відео, посилань на сторінки в Інтернеті тощо), обрати потрібний порядок відтворення та презентувати аудиторії. Демонструвати таку презентацію можна лише за наявності Інтернету.

[Zentation](#) – інструмент, що дозволяє додавати до презентацій відео, які демонструються одночасно поруч зі слайдами презентації (створеної в Power Point). Містить багато шаблонів для створення анімацій, а також можливість додавати музику чи записувати власний голосовий супровід до зображень.

[PowToon](#) – інструмент для створення невеликих відеопрезентацій. Дозволяє наповнювати їх відеослайдами, графіками, анімацією, тек-

стами, фігурами та музикою.

[Wideo](#) – інструмент для створення невеликих презентацій у вигляді анімацій, містить різноманітні фони, картинки, фігурки та об'єкти на різну тематику; можна додати музику й текст, завантажити ваші зображення чи фото.

[Knovio](#) – інструмент, що допоможе додати до презентацій, створених в Power Point, аудіо- чи відеоряд.

[VCASMO](#) – інструмент для створення презентацій, що поєднують в собі слайди разом з зображеннями, музикою, відео- чи аудіосупроводом.

[GoAnimate](#) – інструмент для створення презентацій у вигляді анімацій. Має великий набір шаблонів-зображень, частину з яких можна редагувати (змінювати нахил, забирати зайві для вас деталі).

[Moovly](#) – інструмент для створення анімованих презентацій. Має широкий вибір шаблонів.

[Animaker](#) – інструмент для створення анімованих презентацій, інфографіки і відеоінфографіки.

[Plotagon](#) – інструмент для створення анімованих відеороликів. Можна використати цей інструмент для проведення презентацій чи міні-лекцій у цифровому форматі.

[Cacoo](#) – інструмент для колективного створення діаграм і схем онлайн. Він дозволяє учасникам одночасно заповнювати поля спільної діаграми. Тут діє спеціальний чат, у якому можна обговорювати роботу зі схемами в режимі реального часу.

[FreeMind](#) – програма для створення діаграм зв'язків (так званих «ментальних карт» чи «mind maps»). Вона дозволяє візуалізувати великі обсяги інформації – подавати їх у структурованій формі для кращого сприйняття.

[Screenshot.com.ua](#) – інструмент дозволяє «сфотографувати» екран/сторінку цілого сайту для подальшої його демонстрації у презентаціях.

[Mapbox](#) – інструмент для стилізації карт та візуалізації зібраної інформації щодо різних країн.

[Desygner](#) – інструмент для створення постерів, сертифікатів, візитівок, обкладинок для сайтів, блогів, подій тощо.

[Calameo](#) – інструмент для створення інтерактивних публікацій (у вигляді журналів, брошур, каталогів, презентацій, звітів тощо). Інтерактивний документ створено так, аби зберегти відчуття паперового документу: є можливість перегортати сторінки, відмічати певні моменти тощо.

[StoryJumper](#) – інструмент для створення онлайн-книг. Має можливість завантажувати власні зображення чи фото. Тут також можна знаходити книги, створені іншими користувачами.